

Jaarverslag 2021

Stichting Gezondheidszorg Illegalen Leiden e.o.

DOELSTELLING

De Stichting GIL (Gezondheidszorg Illegalen Leiden) heeft als doelstelling de gezondheidszorg voor onverzekerbare vreemdelingen toegankelijk te maken. De Stichting biedt informatie en advies aan zorgverleners en zorginstellingen over (de organisatie van) medische zorg aan onverzekerbare vreemdelingen. In de Stichting nemen deel een medisch specialist, (huis)artsen, een apotheker, een tandarts, een maatschappelijk werker, een verloskundige, een psychiater, de stichting 'De Fabel van de Illegaal' en de GGD Hollands Midden.

De Stichting GIL biedt zo nodig hulp bij de begeleiding van onverzekerbare vreemdelingen naar adequate medische zorg. Bovendien kunnen bij de Stichting GIL misstanden, zorgweigerings en andere ongewenste situaties rondom de zorg aan onverzekerbare vreemdelingen worden gemeld. Waarna de situatie onderzocht kan worden en desgewenst bepaalde acties genomen kunnen worden ter verbetering van de toegang tot de zorg.

Bestuurssamenstelling

R. de Reus, psychiater, voorzitter

E.K. Fogelberg, huisarts n.p. vicevoorzitter (tot 14 april 2021; datum van overlijden)

A.W.J. Teunissen, arts n.p. vicevoorzitter (per 27-09-2021)

A. Boels, huisarts, penningmeester

J.M.M. de Gouw, plaatsvervangend penningmeester/secretaris

B. Westerman, apotheker

P.E. Briët, neuroloog n.p.

L.P.W. van Broeckhuysen, tandarts

S. Demir, verloskundige

H. Westerink, medewerker 'de Fabel van de Illegaal'

Overige medewerkers:

R. van Leeuwen, I. Osinga, J. Verhage (huisartsen n.p.)

H. Waaijer (secretariële ondersteuning vanuit GGD Midden Holland))

De Stichting GIL is onafhankelijk. Alle bestuursleden en medewerkers van Stichting GIL doen het werk vrijwillig en onbezoldigd. Er zijn geen medewerkers in dienst.

St. GIL heeft een website, www.gil-leiden.nl

DOELEN 2021

In 2021 waren de voornaamste doelen van Stichting GIL het continueren van de werkzaamheden t.b.v./toeleiden naar zorg van de ongedocumenteerden, zoals beschreven onder de doelstelling hierboven. Het gaat om bijvoorbeeld de vergoeding van de eigen bijdrage van 5 euro per receptregel bij de apotheek, de tandartszorg, het wekelijkse informatie- en adviespreekuur, het buddywerk en de samenwerking met organisaties in het veld. Tevens werden er voorbereidingen getroffen voor het symposium i.v.m. het 25-jarig bestaan van Stichting GIL

De coronacrisis met de lockdownmaatregelen hadden als gevolg dat helaas het Symposium in 2020 uitgesteld moest worden naar een later te bepalen datum.

Ook in 2021 had Stichting GIL last van de lockdownmaatregelen i.v.m. nieuwe besmettingsgolven van het coronavirus.

IN MEMORIAM KEA FOGELBERG

Op 14 april 2021 bereikte ons het verdrietige bericht dat Kea Fogelberg is overleden. Kea was samen met haar collega-huisarts Maria van den Muysenbergh de oprichter van de Stichting GIL in 1995. Ze heeft zich jarenlang ingezet om de gezondheidszorg voor ongedocumenteerde en niet verzekerde (zelfs onverzekerbare) vreemdelingen te verbeteren. Na haar pensionering als huisarts in 2014 heeft Kea zich met nog meer energie en met hart en ziel met deze problematiek beziggehouden. Onrechtvaardigheid kon Kea niet verdragen. Zo heeft ze zich (2020) sterk gemaakt voor het behoud van een bed-, bad- en broodvoorziening voor onze doelgroep in Leiden. Kea heeft zich diverse malen in niet mis te verstane bewoordingen uitgelaten over het beleid van de verantwoordelijke politici. Ze heeft zich vast niet altijd populair gemaakt bij de betreffende bewindspersonen.

Kea was heel geliefd bij de mensen voor wie ze zo intens opkwam. In het najaar van 2020 merkte Kea dat haar energie erg afnam. Het bleek dat ze leed aan een ernstige, ongeneeslijke ziekte. Ze vond het heel moeilijk dat ze haar werkzaamheden moest neerleggen. Het deed haar veel verdriet dat ze de mensen voor wie ze als buddy had opgetreden, achter moest laten.

We hebben als Stichting GIL heel veel aan Kea te danken.

INFORMATIE- EN ADVIESSPREEKuur

Na het overlijden van Kea Fogelberg viel er een groot gat in de directe medische zorg voor de ongedocumenteerden in onze stad.

Via de medewerkers van Diaconaal Centrum De Bakkerij, werd contact gelegd met een drietal gepensioneerde huisartsen, die bereid waren het werk van Kea voort te zetten.

Spreekuur

Op 1 januari 2021 startten zij hun werkzaamheden middels een wekelijks spreekuur op De Bakkerij. Doel van het spreekuur is het adviseren en begeleiden van ongedocumenteerden naar de voor hen gewenste zorg en eventuele belemmeringen weg te nemen. Er worden uitdrukkelijk geen medische handelingen verricht.

Helaas gooide de coronapandemie zeer snel roet in het eten; De Bakkerij werd op 22 januari gesloten en kon haar poorten pas in de tweede helft van mei weer openen.

Tot dit tijdstip hebben zij alleen telefonische contacten gehad met ongedocumenteerden.

In onderstaande tabel vindt u een overzicht van deze contacten in de periode 1 januari t/m 31 mei.

Aantal contacten	Aantal personen	m/v	Aantal contacten pp	Reden contact	Actie
9	6	5/1	3x1	Somatisch 3x	Verwezen naar HA 2x
			2x2	Psychosociaal 1x	Verwezen naar Fys. 1x
			1x3	Multi 1x	Contact specialist 1x
				Zorgweigering 1x	Brief RvB Ziekenhuis 1x

Vanaf 1 juni hebben de gepensioneerde huisartsen hun spreekuur op De Bakkerij hervat. De frequentie daarvan werd voorlopig teruggebracht tot 1x per 14 dagen, tevens is dag en tijdstip gewijzigd naar de woensdag van 15.00–16.00 uur. Deze laatste wijziging naar woensdag is ingegeven door de aanwezigheid van andere vrijwilligers op die dag in De Bakkerij en omdat op dezelfde woensdagen ook boodschappencheques worden uitgedeeld aan ongedocumenteerden. Dit geeft ons de mogelijkheid om op informele wijze onze aanwezigheid kenbaar te maken aan hen.

De volgende tabel geeft een overzicht van het aantal contacten in de periode van 1 juni t/m 30 december, de reden van deze contacten en de acties die werden ondernomen.

Aantal contacten	Aantal personen	m/v	Aantal contacten pp	Reden contact	Actie
16	10	9/1	8x1 1x3 1x3+	Somatisch 8x Psychosociaal 2x Multi 1x Zorgweigerig 1x Verzekering 1x	Zelf afgehandeld 6x Verwezen naar HA 4x Verwezen naar Fys. 1x Contact specialist 0 Tandarts 1x Brief RvB Ziekenhuis 1x Diverse 1x

De reden voor het contact zoals in de tabel vermeld, verdient enige toelichting. Genoemd is de directe aanleiding voor het contact. In feite was er veel vaker sprake van multiproblematiek dan hier vermeld. Naast de directe aanleiding voor het contact, blijken op het spreekuur veel mensen getraumatiseerd en te leiden aan psychische problemen.

Overige activiteiten

Vaccinatie tegen corona

Tijdens de vaccinatiemiddagen uitgevoerd door de GGD op De Bakkerij, was steeds één van ons aanwezig ter ondersteuning.

Hulpverleners netwerk

In het verslagjaar 2021 is een begin gemaakt met het creëren van een netwerk van huisartsen in Leiden met als doel dat iedere ongedocumenteerde drempelloos een beroep kan doen op huisartsenhulp.

HUISARTSENZORG

In 2021 deed weer een groot aantal ongedocumenteerde vreemdelingen een beroep op de huisartsenzorg. Hoe groot het aantal precies is, is niet bekend; er wordt geen centrale registratie bijgehouden in de regio Leiden. Iedere burger die in Nederland woont en een BSN-nummer heeft, is ook verplicht ingeschreven bij een zorgverzekeraar en is ook bij een huisarts ingeschreven en is zo verzekerd van medische zorg.

Voor de groep ongedocumenteerde vreemdelingen is dit heel anders: zij hebben geen BSN-nummer, kunnen zich ook niet inschrijven bij een zorgverzekeraar en kunnen zich ook niet (zoals andere burgers van Nederland) registreren als vaste patiënt bij een huisarts. In feite worden deze kwetsbare mensen nog kwetsbaarder gemaakt, doordat ze geen toegang hebben tot medische zorg, mochten ze ziek worden. De Stichting GIL is in 1995 opgericht om toegang tot medische zorg voor deze groep te waarborgen.

De heer Abel Boels is huisarts en lid en penningmeester van het bestuur van Stichting GIL.

Hij houdt wel bij hoeveel ongedocumenteerde vreemdelingen een beroep doen op huisartsenzorg in zijn praktijk. Zie onderstaand.

Van alle patiënten die een beroep doen op de praktijk van Abel Boels worden de consulten in het Huisarts Informatie Systeem (HIS) bijgehouden. De inhoudelijke gegevens die te maken hebben met de huisartsenzorg zijn het domein van de patiënt en van de huisarts (praktijkmedewerkers). Deze gegevens komen dus niet terecht bij de zorgverzekeraar of bij andere instanties.

Ongedocumenteerde vreemdelingen die een beroep doen op zorg in deze huisartsenpraktijk worden, net als andere burgers geregistreerd als patiënt in het HIS (Huisarts Informatie Systeem). Aan de hand van deze registratie werd een kleine analyse gemaakt van de medische zorg die verstrekt is aan de ongedocumenteerde vreemdelingen die in 2021 een beroep deden op de praktijk van Abel Boels. Deze huisartsenpraktijk is één van de ongeveer 50 praktijken in Leiden. De gegevens die deze huisartsenpraktijk heeft verzameld kunnen niet geëxtrapoleerd worden naar heel Leiden. Het is niet duidelijk hoe groot het aantal ongedocumenteerde vreemdelingen is dat door andere huisartsen wordt gezien.

In totaal ging het in 2021 om 22 patiënten; de vrouw–man verdeling was 14 resp. 86%. Er werden 154 verrichtingen geteld: 92 consulten door de huisarts, 12 consulten door de praktijkondersteuner somatiek en 42 consulten door de praktijkondersteuner GGZ. De verrichtingen door de POH GGZ betroffen veelal langdurige consulten van 45–60 minuten. 31% van de patiënten had psychische klachten, er waren 3 (13%) patiënten met diabetes mellitus, 2 (9%) patiënten hadden schildklierproblemen, 7 (32%) patiënten hadden klachten van het bewegingsapparaat.

In vergelijking met het jaar 2019 en 2020:

Jaar	Aantal patiënten	Gemiddelde leeftijd	Consult huisarts	Consult POH GGZ	Telefonisch consult	Rec.
2021	22		92	42		
2020	27	45,8	124	28	30	64
2019	43	50,5	148	35		97

We zijn blij dat we onze medische zorg aan kunnen bieden aan een groep mensen die in Nederland in de marge van de samenleving wordt gedrukt. Deze groep mensen heeft geen verblijfsvergunning, kan niet op een legale manier inkomen verwerven, heeft niet de zekerheid van een vaste woon–of verblijfplaats en is daardoor bijzonder kwetsbaar. Vaak is er ook nog de voortdurende dreiging van uitzetting uit Nederland. Als er dan ook nog

sprake is van een chronische lichamelijke aandoening of van een ziekte die zich plots voordoet, is dit vaak bijzonder bedreigend. Het is goed om te weten dat deze mensen een beroep kan doen op medische zorg onder andere in de praktijk van Abel Boels in het Huisartsen Centrum Leiden. De heer Boels is in december 2021 met pensioen gegaan. Zoals eerder gemeld in dit verslag is er een begin gemaakt met het creëren van een netwerk van huisartsen in Leiden met als doel dat iedere ongedocumenteerde drempelloos een beroep kan doen op huisartsenhulp.

APOTHEEK en MEDICATIE

Verstrekking geneesmiddelen en Eigen Bijdrage receptregels 2021

Sinds 1 januari 2014 geldt er een Eigen Bijdrage per receptregel van € 5,- voor onverzekerbare vreemdelingen.

Het betalen van dit bedrag veroorzaakt bij de onverzekerbare vreemdeling een belemmering voor het gebruik van medicatie.

Deze Eigen Bijdragen worden in Leiden voor een groot deel betaald door Stichting GIL.

Voor de financiering hiervan is Stichting GIL afhankelijk van giften, subsidies en donaties.

In 2021 heeft Centraal Apotheek Leiden de volgende kosten gemaakt aangaande de Eigen Bijdragen.

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	totaal
Eigen bijdrage	335	435	490	270	420	370	560	415	345	310	340	480	€ 4770
Receptregels	67	87	98	54	84	74	112	83	69	62	68	96	954
Aantal patiënten	28	27	33	26	26	19	29	29	20	14	26	26	303

In de tabel is aangegeven hoeveel receptregels het betrof en aan hoeveel patiënten deze zijn afgeleverd. Dit is exclusief receptregels voor weekmedicatie (baxter). Hiervoor geldt geen Eigen Bijdrage. Er zijn vier patiënten die medicatie via een Baxterrol krijgen.

In 2021 is aan 75 verschillende patiënten een of meerdere geneesmiddelen verstrekt.

De indicatie van de geneesmiddelen is divers. Aandeel psychofarmaca (ATC N05 en N06) zijn 441 receptregels.

TANDARTSENZORG

Terugblik

In augustus 2017 is de tandarts van Stichting Gil gestart met de ontwikkeling van een pilot t.b.v. een structurele organisatie van tandheelkundige zorg voor ongedocumenteerden, dus onverzekerbare, vreemdelingen. Een projectplan werd opgesteld en aan diverse instellingen is subsidie gevraagd. Door een bijdrage voor de pilot van het Diaconaal Centrum de Bakkerij,

de LMW en de gemeente Leiden kon de pilot van start gaan. Door toezegging van 2 andere subsidiegevers (Fonds 1818 en Druckerfonds) kon het project na de evaluatie van de pilot voortgang vinden. Bij een tussentijdse evaluatie bleek het aanbod van tandheelkundige zorg te voorzien in een behoefte en naar wens te verlopen.

Werkzaamheden 2021

Door de coronacrisis heeft de tandarts (Leo Broeckhuysen – tevens lid van bestuur van Stichting GIL) een andere werklocatie moeten zoeken en is hij gaan werken in de praktijk “Leidse Hout Tandartsen” van collega Vincent Groeneveld. De tandarts werkt daar één maandagochtend in de maand en is daar op 31 mei 2021 begonnen.

Maand 2021	Aantal patiënten
Mei	5
Juni	Vakantie
Juli	6
Augustus	5
September	8
Oktober	6
November	2
December	0 (wel 2 aangemeld maar niet verschenen)

Een paar patiënten kwamen meerdere malen, de eerste keer voor consult.

Er werden de volgende behandelingen verricht:

Behandeling	Aantal keer
Eénvlaksvullingen	11
Tweevlaksvullingen	18
Direvlaksvullingen	6
Röntgenfoto's	21
Extracties	10
Uitgebreid tandsteen verwijderen	1
Volledige prothese	1
Partiële prothese	2

De protheses zijn vervaardigd door de in deze praktijk werkzame tandtechnicus H. Reitsma.

Conclusie: door de coronacrisis zijn er duidelijk minder verrichtingen dan in voorgaande jaren.

De huisartsen (niet praktiserend) die het informatie- en adviesspreekuur in de Bakkerij voor Ongedocumenteerden bemensen hadden van tevoren bij iedereen een triage gedaan m.b.t. een eventuele coronabesmetting en de tandarts vóór de behandeling nog eens.

Resultaat

De patiënten zijn tevreden, hebben door herstel van kauwfunctie een betere voedselintake. Voor sommigen betekent het een afname van chronische pijn en dus een toename van welbevinden. En als zeer belangrijk effect is de esthetische kant van een gaaf gebit; dat geeft een opening tot deelname aan het sociale leven.

De samenwerking met de verwijzende NGO's verloopt goed, medewerkers van 'De Fabel van de illegaal' en de diaconaal werker van Diaconaal Centrum 'De Bakkerij' weten de weg te vinden voor hulpvragende mensen. Bij acute spoedeisende hulpvragen kunnen zij een beroep doen op 1ste hulp van een tandarts via de spoeddienst van de Leidse Tandartsen Vereniging, de financiering daarvan neemt 'De Bakkerij' voor haar rekening.

Financiën

Bij de financiële uitvoering van dit project is Stichting GIL afhankelijk van fondsenwerving en particuliere giften via b.v. collectes in de kerken. Hierbij is het van belang te weten dat de tandarts geen honorering vraagt, deze werkzaamheden om niet uitvoert. De uitgaven zijn daarmee beperkt tot de gemaakte kosten; zoals gebruik van instrumenten, assistentie, huur van de praktijk etc. en onvermijdelijke kostenposten.

Buddy

Stichting GIL, begeleidt in voorkomende gevallen ongedocumenteerden naar (poliklinische) spreekuren van medisch specialisten. Zo kan enerzijds de ongedocumenteerde bijgestaan worden bij het ondersteunen van de verwoording van zijn/haar medische klachten en de behandeling ervan en anderzijds kan Stichting GIL de regeling van het CAK (nogmaals) onder de aandacht brengen van de medisch specialist/het ziekenhuis.

<https://www.hetcak.nl/zakelijk/regelingen/onverzekerbare-vreemdelingen>

VERLOSKUNDIGE HULP

Zoals voorgaande jaren mochten wij ook in 2021 zorg bieden aan enkele kwetsbare zwangeren.

De verloskundigenpraktijk Merenwijk biedt jaarlijks zorg aan ongedocumenteerde dus onverzekerbare zwangeren. Deze groep zwangeren is meestal kwetsbaar en heeft meer geïndividualiseerde zorg en begeleiding nodig. De verloskundige(n) benaderen dit meestal multidisciplinair door samenwerking met andere disciplines (De Fabel van de illegaal, Stevig ouderschap prenataal, voedselbank, SUN). De zorg behelst niet alleen het begeleiden van de baring. De zorg wordt als één geheel gezien, iedere vrouw heeft immers een eigen voorgeschiedenis en deze "bagage" heeft invloed op het gehele proces. Er zijn 4 factoren die

een belangrijke rol spelen in het welzijn van een zwangere vrouw: financiën, emoties, relationeel en sociaal waar rekening mee gehouden wordt.

De situatie kan heel complex zijn. Toch gaat de Verloskundigenpraktijk Merenwijk tot het uiterste om een zo goed mogelijke stabiliteit te creëren voor moeder en de ongeborene met het doel dat na de geboorte de nieuwgeborene ook een “Kansrijke Start” tegemoet gaat.

De Stichting ‘Fabel van de illegaal’

Al sinds 1995 draaien de medewerkers van Stichting De fabel van de illegaal een wekelijks inloopspreekuur voor mensen zonder verblijfsrecht. Ook in 2021 functioneerde dat spreekuur, op maandag- en woensdagmiddag. Het spreekuur staat open voor iedereen in Leiden en directe omgeving die geen verblijfsrecht heeft en is op zoek is naar advies en oplossingen voor problemen op het gebied van het leven in de illegaliteit. De bedoeling van het spreekuur is om een laagdrempelige nuldelijns voorziening te zijn waar mensen zonder papieren in vertrouwen kunnen praten. Zowel vluchtelingen als migranten zijn welkom op het spreekuur.

De Fabel van de illegaal biedt steun op het gebied van:

- Medische zorg, zoals het maken van afspraken bij huisarts en andere zorgverleners, bemiddeling bij onbetaalbare facturen voor reeds geleverde medische zorg;
- Aanvragen voor verblijfsrecht. Het zoeken naar advocaten, begeleiden van juridische procedures, financiering van kosten verbonden aan aanvragen;
- Onderdak en voor alle andere problemen die samenhangen met het leven in de illegaliteit.

Omdat De fabel van de illegaal zich richt op iedereen zonder verblijfsrecht in Leiden en directe omgeving, hebben de medewerkers een goed beeld van de doelgroep en hun problemen. Dat maakt de medewerkers van De fabel van de illegaal bij uitstek deskundig op het gebied van mensen zonder verblijfsrecht en zij dragen op die manier bij aan het bereiken van de doelstellingen van Stichting GIL.

SAMENWERKING

Stichting GIL werkt met meerdere instellingen samen om haar doelstelling te verwezenlijken. De belangrijkste zijn SUN, Diaconaal centrum De Bakkerij te Leiden (waar het informatie en adviesspreekuur en de vergaderingen plaatsvinden), STUV en “de Fabel van de Illegaal”.

OVERLEG EN COMMUNICATIE BESTUUR

In 2021 vergaderde het bestuur van de Stichting GIL 3 keer. De vergaderingen vonden voornamelijk “online” plaats i.v.m. de coronacrisis. Daarnaast worden actuele vragen en problemen m.b.t. de toegang tot zorg van ongedocumenteerden via de mail opgelost. De vergaderingen dienen vooral ter afstemming van beleid en de activiteiten van individuele bestuursleden.

I.v.m. het verwezenlijken van de doelstelling van Stichting GIL woonden Leden van Stichting GIL vergaderingen bij van het L.O.O. (Leids Ongedocumenteerden Overleg), het C.O.O.L (Comité Opvang Ongedocumenteerden Leiden) en het Von Münchhausen overleg.

In de vergadering in februari 2019 besloten we op zoek te gaan naar ondersteuning bij ons werk, danwel samenwerking met een grotere organisatie met dezelfde doelstelling, omdat we klein en kwetsbaar zijn als organisatie van vrijwilligers. We hadden een oriënterend gesprek met 'Dokters van de Wereld' in Amsterdam, in april 2019, met de directie van Dokters van de Wereld. De bedoeling was om ons te oriënteren op een mogelijke samenwerking. Zij zouden ons kunnen helpen met diverse praktische zaken; aanvragen subsidie bij fondsen, website verfraaien, scholing van nieuwe vrijwilligers, folders met voorlichtingsmateriaal, externe contacten (interviews, publicaties, perscontacten enz.). Stichting GIL kan aan Dokters van de Wereld inzichtelijk maken hoeveel ongedocumenteerden door ons geholpen worden (apothek, tandartszorg, informatie- en adviesspreekuur, verloskundige zorg etc.).

De vervolgstappen hebben in 2020 niet tot concrete afspraken geleid o.a. t.g.v. de coronacrisis.

In oktober 2021 werd de draad door de directie van Dokters van de Wereld en de voorzitter en vicevoorzitter van Stichting GIL weer opgepakt en er werden voorbereidingen getroffen voor een gezamenlijke subsidieaanvraag/fondsenwerving t.b.v. lopende projecten (zoals de tandartsenzorg) en mogelijk nieuwe projecten (zoals Seksuele en Reproductieve Gezondheidszorg). De samenwerking wordt in 2022 voortgezet.

WEBSITE

Stichting GIL heeft een website; www.gil-leiden.nl

FINANCIËN

Financieel jaarverslag 2021. Hiervoor wordt naar bijlage verwezen.

VOORBEREIDINGEN VIERING 25-JARIG BESTAAN

Al was Stichting GIL als werkgroep al eerder actief, de stichtingsakte is gedateerd 25 maart 1995. Besloten werd om een symposium te organiseren met de bedoeling om daarmee meer bekendheid te krijgen niet alleen voor GIL zelf maar vooral voor de problemen waarmee

ongedocumenteerden te maken krijgen. De lustrumcommissie, bestond (tot haar overlijden in april 2021) uit Kea Fogelberg, Harry Westerink en Paul Briët.

In overleg met de sprekers werd de datum vastgesteld op 12 mei 2020. Samenwerking werd gezocht en gevonden met het districtsbestuur van de artsorganisatie KNMG. Helaas zoals in 2020 bleek, kon door de Covid19-pandemie het symposium helaas niet kon doorgaan, noch in 2020, noch in 2021.

Inmiddels is de symposiumcommissie uitgebreid met Rob van Leeuwen. Het streven is het Symposium in 2022 te organiseren.

BIJLAGEN:

Financieel jaarverslag 2021

Inkomsten en uitgaven Stichting Gezondheidszorg Illegalen Leiden Jaar 2021.